

ELS MESTRES DE MALLORCA HAN DE CONEIXER LA NOSTRA LLENGUA

PER AINA MOLL

Darrerament hem tingut ocasió de llegir diverses informacions de premsa sobre reunions o assemblees de caràcter laboral o professional que han resultat frustrades a causa de violentes polèmiques sobre qüestions de llengua. El problema es presenta quan qualcú, en una reunió d'aquestes, s'adreça a l'assemblea parlant en la nostra llengua; immediatament surt la reclamació: "En castellano!", i ja la tenim armada: la discussió sempre és llarga, i l'avinença impossible.

Que jo sàpiga, la polèmica no s'ha iniciat mai perquè qualcú rebutjàs el castellà i reclamàs que l'orador s'expressés en català: el castellà ha estat sempre acceptat normalment, i ha estat la nostra llengua, la que ha estat sempre objecte de rebuig immediat: aquest sol fet ja fa evident la discriminació de què som víctimes, i la trista ironia que suposa que sigui precisament la llengua de Mallorca la que és rebutjada a Mallorca.

De vegades, l'ús de "la llengua del imperio" és reclamada per immigrants que no coneixen la nostra; sovint, però, el reclamen mallorquins "per consideració als castellans que no l'entenen"; en tals casos, no solen faltar castellans que diuen que sí que l'entenen, i que no tenen inconvenient al seu ús, encara que personalment no són capaços d'expressar-s'hi. Si un intenta aclarir la situació, descobreix que la majoria dels castellans presents a la reunió viuen a Mallorca ja fa anys, i fins i tot n'hi ha que són mallorquins però "en su casa siempre han hablado castellano"... Aquesta "consideració" cap als castellanoparlants, és l'expressió d'un complex d'inferioritat que pateixen molts de mallorquins, que els fa considerar la seva llengua com a "inferior" a l'altra, i per això l'arraconen cada vegada que hi ha una "excusa" per a usar l'altra: una sola persona de parla castellana en una reunió de cinc-centes persones, farà que tothom parli castellà; una criadà castellana pot ésser motiu suficient perquè tots els infants d'una família mallorquina siguin educats en castellà; els pares abandonen la llengua

pròpia per parlar amb els fills en llengua forastera, "perquè la criada és castellana"; etc.

Es hora d'acabar amb aquest complex absurd, i que tot mallorquí sigui conscient d'uns fets fonamentals que ara són passats per alt:

1. La llengua de Mallorca, com la seva terra, és PATRIMONI dels mallorquins, que tenim EL DRET I EL DEURE de servir-nos-en, de conservar-la i de transmetre-la als mallorquins que vindran darrere nosaltres.

2. La llengua és essencialment instrument de comunicació, que permet a l'individu expressar-se i comunicar amb els seus semblants. La llengua materna és adquirida i estructurada per l'infant simultàniament amb el sistema de pensament; de manera que no som capaços de pensar independentment del llenguatge: per això la llengua és un dels drets bàsics per a caracteritzar una comunitat.

3. Perquè la comunicació sigui possible, és necessari que els interlocutors posseïxin el mateix sistema lingüístic: perquè un madrileny pugui comunicar amb un alemany, cal que sàpiga alemany, o que l'alemany amb qui parla sàpiga espanyol. Tots podem posseir diverses llengües a més de la nostra, i servir-nos-en quan la necessitat o la conveniència de comunicació ho reclami.

4. El fet de conèixer una altra llengua, o unes altres, no ens allibera del nostre deure de cultivar la nostra, ni pot ésser causa que ningú ens obligui a renunciar al nostre dret d'usar-la.

5. A Mallorca, en teoria, tothom sap el castellà (a la pràctica és una altra cosa), i els nombrosos castellans que hi habiten no saben català. La comunicació, a nivell personal, es resol sempre de la mateixa manera: el mallorquí abandona la seva llengua, i comunica amb l'altre en castellà; quan es tracta d'un grup plurilingüe, els mallorquins tendeixen a parlar la pròpia llengua entre ells, i això produeix tensions amb la gent de parla castellana. Però si els mallorquins

renunciàssim a la nostra llengua sempre que hi ha un castellà a prop, l'ús públic de la llengua seria totalment impossible, i al privat no li faltaria gaire per a ser-ho. I UNA LLENGUA QUE NO TE US, ES UNA LLENGUA MORTA.

6. Com que ningú té dret a matar la nostra llengua, ni nosaltres ho podem permetre, el problema de la comunicació lingüística a Mallorca només té una solució: QUE TOTS ELS QUI VIUEN A MALLORCA SIGUIN CAPAÇOS, AL MENYS, D'ENTENDRE LA LLENGUA DE MALLORCA.

Em sembla que tots aquests punts són d'una evidència innegable, i han d'ésser admesos per qualsevol persona de bona voluntat. Només la deformació produïda per molts anys d'imposició d'oficialitat de "la llengua nacional" i d'arraconament de les "llengües regionals" pot fer necessària la seva expressió.

Ara bé, tal com estan les coses, la solució indicada en el punt 6 no és fàcil de posar en pràctica. Els immigrants no han tingut ocasió d'aprendre el català abans de venir, ni en tenen d'aprendre'l entre nosaltres, ja que a ells personalment els parlem en castellà, i quan parlem entre mallorquins ells no ens entenen. És urgent posar remei a tal situació, i això és el que hauríem de reclamar tots. Si volem salvar la supervivència de la nostra llengua, no podem parlar en castellà en actes públics només perquè hi ha gent que no l'entén. I si seguim amb el castellà "provisionalment", la provisionalitat durarà indefinidament. El cercle viciós s'ha de rompre usant des d'ara la nostra llengua amb tota normalitat, i procurant ajudar amb bona voluntat els qui no l'entenen.

De cara al futur, l'escola és el lloc on s'ha de resoldre d'una manera total el problema. I paradoxalment, en una assemblea de mestres celebrada fa poc, la "polèmica per qüestió de llengua" va ésser especialment virulenta. Sembla que A MALLORCA HI HA MESTRES QUE NO ENTENEN EL MALLORQUÍ, i

exigeixen que a les assemblees professionals es parli en castellà.

Ara bé: és un absurd inacceptable que un mestre no conegui la llengua dels seus alumnes, sobretot si són de preescolar o d'ensenyament primari. En aquesta fase de la seva formació, l'alumne no té encara estructurat el seu sistema lingüístic i, per tant, tampoc el de pensament. Ja és aberrant, (i hem de lluitar perquè s'acabi ràpidament tal situació), que l'ensenyament li sigui donat en una llengua diferent de la seva; però si, a més a més, el mestre no coneix la llengua del nin, i no pot sortir al pas de les seves dificultats d'aprenentatge de la nova llengua, i comprendre les causes de les faltes que fa, la qualitat de tal ensenyament ha d'ésser forçosament deplorable.

Un mestre ha d'ésser conscient d'això (i si no ho és, no és mestre). Si l'absurd sistema de cobriment de places docents fa que un mestre que descobreix el català hagi d'ensenyar a Mallorca, la seva primera preocupació ha d'ésser posar-se a aprendre la llengua de Mallorca. Si a la primera assemblea professional a la qual assisteixi, necessita que qualcú li ajudi a interpretar allò que es diu en mallorquí, segurament trobarà un company amable que ho farà de bon gust. Però a la segona assemblea ja ha d'ésser capaç d'entendre-ho pel seu compte, o ha d'haver renunciat a la plaça (que així podrà ésser ocupada per un mestre mallorquí dels qui no tenen feina). No és admissible que passi mesos i cursos sencers "predicant" en castellà a uns alumnes que potser no l'entenen, sense poder ni tan sols comprovar si l'han entès o no.

Confii que els mestres mallorquins seran ben conscients de la necessitat d'aquest aprenentatge de la nostra llengua per part dels mestres castellans i que estaran disposats a ajudar-los a fer-lo ràpidament, però no tindran mai la "consideració" de parlar en la llengua d'ells. Aquesta "consideració" perjudicaria greument els nostres infants.

ES MORT EL PARE GINARD

PER FRANCESC DE B. MOLL

Dia 14 d'aquest mes es va extingir la vida d'un frare exemplar i altament benemerit de la cultura mallorquina: el Pare Rafel Ginard Bauçà. Era nat a Sant Joan l'any 1899; va ingressar molt jove a la Tercera Orde Regular, dins la qual exercí diversos càrrecs de responsabilitat. Va residir molts d'anys a Artà; tant, que aquella vila el va nomenar fill adoptiu; i ara fa pocs anys que l'Ajuntament de la seva vila nadiua el declarà fill predilecte, en sessió solemne on el poeta santjoaner Miquel Gayà va llegir la biografia de l'homenajat.

Al marge de la seva actuació com a religiós, però sempre completant-la, el P. Ginard va dedicar moltes hores al conreu de la literatura en vers i en prosa i a la recollida de cançons populars de la pagesia. Com a poeta, a part de molts d'articles, va publicar un

volum titulat "Croquis artanencs". Com a poeta es donà a conèixer en diverses publicacions periòdiques o de circumstàncies, sense arribar a editar els seus versos en volum especial.

La seva labor més important va ser la de replegador de cançons, de boca de la gent del poble.

S'hi dedicà devers quaranta anys, aprofitant els seus viatges de quaresmer per la major part de viles de Mallorca. La seva replega va arribar a ésser tan voluminosa, que, en publicar-se, subvencionada per la Fundació Joan March, ha omplert quatre toms titulats "Cançoner Popular de Mallorca", amb un total de més de 1.800 pàgines, a les quals vaig tenir l'honor d'afegir-ne prop de dues-centes d'estudi i comentari sobre la temàtica, el llenguatge i les relacions de les

nostres cançons populars comparades amb les de les altres regions de llengua catalana i de diversos països europeus.

Aquest "Cançoner", que abans de publicar-se ja havia estat premiat dues vegades per l'Institut d'Estudis Catalans i una vegada per l'Ajuntament de Palma, és l'obra que perpetuarà el nom del P. Ginard com un dels grans folkloristes europeus. Així ho han reconegut els especialistes, no sols catalans, sinó també castellans i estrangers.

Seria llarga la semblança que podríem escriure sobre el caràcter del Pare Ginard com a home, com a religiós, com a literat i folklorista; i també com a patriota defensor acèrrim de la personalitat mallorquina. Aquest darrer aspecte podria fer-nos omplir pàgines molt expressives, on citaríem paraules seves molt enèrgiques i documentades sobre la persecució de què, durant molts anys, ha estat víctima la nostra llengua, i referents a la complicitat d'elements jeràrquics en aqueixa persecució, davant la qual el P. Ginard era un protestatari ben resolt, i només la disciplina obligatòria l'impedia de manifestar-s'hi.

En resum: el P. Ginard era un bon religiós, un bon literat i un bon patriota. Qualque dia es podran explicar aquests i altres títols amb l'extensió desitjable.